

A sárszentlőrinci Petőfi-ház

A Petőfi-emlékkönyvtári akció keretében, közös összefogással új könyvtár létesült a Tolna megyei Sárszentlőrincen, az egykori *Hittig-házban*, ahol a költő gimnazista korában lakott.¹ A hanglejtés, izlésesen kialakított könyvtárnak *Kisfaludy Stróbl Zsigmond* Petőfi-portrészobrot ajándékozott. (Könyvtáros 23. évf. 7. sz.)

A lelkes helybeliek azt szeretnék, ha az épület, múzeumházként, a maga egészében a költő helyi emlékeinek és korának megidézését szolgálná. A ház egyik helyiségében — a Petőfi Irodalmi Múzeum jóvoltából — máris egy Petőfi-vándorkiállítás tablói segítik ennek a szép tervnek a megvalósítását. A jövőben szeretnék itt állandó emlékszobát berendezni, amely elsősorban a költő helyi kapcsolatainak dokumentumait mutatná be.

A múzeumház többi helyiségét (két szoba egy szabadkéményes konyhával, egy másik szabadkéményes konyha éléskamrával, valamint egy külön kamara — együtt az egykori falusi „honorációrok”, a későbbi módos gazdákétól nem sokban különböző portájának képviselője) a kort meglevenítő használati tár-

gyakkal kívánják berendezni, illetőleg — amennyire lehet — szeretnék rekonstruálni a Petőfi-kori házberendezést. Ezeknek a helyiségeknek a berendezése — a megyei múzeum segítségével — lényegében már meg is történt. (A hátsó kamrában szövő-fonó eszközöket mutatnak be.) Már csak a „finomítás”, s a megyei múzeumi szervezetbe való formális beilleszkedés van hátra. Bizonyára felkutathatók még a helyiségben a kor jellemzésére alkalmas használati tárgyak, amelyek teljesebbé, hitelesebbé tennék a múzeumház berendezését. (Hír szerint a házhoz tartozó eredeti bútordarab is van még a faluban.) A ház történetének mélyreható feltárása (a telekkönyvek, régi térképek, esetleg még felkutatható régi iratok, családi emlékezők kiaknázásával) is segítséget nyújthatna a fentebb említett finomító munkához.

Csak a legnagyobb örömmel üdvözölhetjük ezt a kezdeményezést. Az olyan nemzeti emlékhelyeken, mint amilyen Sárszentlőrinc is, ahol négy olyan épület is fennmaradt, amelyben a költő huzamosabb ideig tartózkodott, nagyon indokolt összegyűjteni és közszemlére

¹ Vö. Könyvismertetésünkkel: *Csepregi Béla: Petőfi Sárszentlőrincen, Szekszárd, 1974. Honismeret Híradó 1974. 67. oldal.*

tenni mindazt, ami az oda zarándoklókat segíti abban, hogy felidézzék az emlékhely nevezetes szülőitnek, lakójának korát. Kár, hogy ezt még az olyan helyeken sem végezték el mindenütt, kellő hozzáértéssel, odaadással, ahol már emlékszóbat is rendeztek be a helység nagyfiának. (Ezt tapasztaltam néhány esztendővel ezelőtt *Berzsenyi* szülőfalujá-

ban, Egyházashetyén is, ahol egyébként példamutatóan ápolják a költő kultuszát.) Néhány hitelesen korabeli, évszámmal datált használati tárgyat bizonyára minden emlékhelyen fel lehet kutatni, s ezeket tulajdonosaik minden bizonnyal szívesen át is engedik a fent vázolt célra.

M. P.

A Badaacsonytomaji Krónikából

A televízióban bemutatott „Vacsora a hadiszálláson” c. drámában a táborno-
kok egyike jövőendő sorsukat latolgatva ezeket mondta: „Pöltenberget három gyermeke várja.”

Sajnos hiába!

A három árva sorsa iránt megnyilvánuló érdeklődés késztet arra, hogy nemzeti gyásznapunk 125. évfordulóján közreadjam Községi Krónikánk rájuk vonatkozó, hiteles adatait, amelyeket az utolsó sarj rokona: *Udvardy Károly* segítségével a helytörténeti szakkörömmel gyűjtöttünk össze.

Pöltenberg Ernő édesapja Bécsben az udvar császári ügyésze volt. Ot gyermeke közül Amália férjhez ment *Fackh József*hez, a későbbi 48-as táborno-
khoz, ki-
nek édesanyja (*Cseh Erzsébet*) magyar volt és gyermekeit magyar nevelésben részesítette. Négy fia részt vett a szabadságharcunkban. *Ferenc* és *Artur* 48-as honvéd főhadnagyok, *Oszkár* és *Gedő* 48-as honvéd kapitányként harcoltak.

Fackh Gedő, akinek kisebb birtoka volt Botfán, feleségül vette Pöltenberg Ernő vértanú táborno-
k *Ilona* leányát. A múlt század közepén, amikor a bada-
csonyi bor híres és keresett lett, a gazdák megtalálták számításukat, kezdett

benépesülni a hegyünk. *Fackh Gedő* eladta botfai birtokát és 1871-ben Bada-
csonyban vett kb. 5 kh. földet, s azt szőlővel betelepítette. Az idősebbek ma is megbecsüléssel szólnak róluk, mint humánus emberekről és jó szőlősgazdákról.

Badaacsonytomaji temetőnkben járva mindig a nosok családjának kijáro kegyelettel néztük a vaskerítéssel körülvett egyforma, rendezett sírokat. Kőbevesett felirataikról tudtuk, hogy a benne nyugvók vérségi kapcsolataon vannak a nos vértanú táborno-
kkal. Kutatásainkkal sikerült pontosan megállapítani, hogy Pöltenberg Ernő leánya, testvere és három unokája nyugszik bennük.

A legidősebb fia: *Lipót* 8 éves volt édesapja kivégzésekor. 1841. október 2-án Tourstban (Galicia) született. Az osztrák kamarilla a szépen fejlődő ifjút a Bruck-i katonaiskolában helyezte el. Annak elvégzése után a fiatal hadnagy 1862. március 6-án a Krakkó-i díszszemlén főbelötte magát, harsányan kiáltva: „A hóhér császárnak nem szolgálók!”.

A középső, *Ilona*, 1843. augusztus 20-án a galíciai Moscisán született, ahol atyja a 4-es huszárezred kapitányaként szolgált. Férje, *Fackh Gedő* révén került Bada-
csonyba. Férjének atyja, *Fackh József* szintén 1848-as honvéd táborno-
k, anyja: *Pöltenberg Amália* pedig az aradi vértanú nővere volt. *Fackh Gedő*né, született Pöltenberg *Ilona* 1922. január 22-én halt meg Bada-
csonyban.

A legkisebb fiú *Gedő*, szintén Moscisán született 1846. január 9-én. Erdőfőtanácsosként Budapesten halt meg 1889. január 19-én. Édesanyja, a vértanú özvegye mellé temették a vizivárosi honvédtemetőbe, majd annak megszűnésekor a németvölgyi temetőbe kerültek, onnan pedig a Kerepesi temető 48-as hóseinek parcellájába.

